

2.6 Dopravní prostředek používaný k cestě za prací

Data ze sčítání lidu 2001 o dopravních prostředcích využívaných k cestě za prací jsou cenná zejména proto, že z předchozích sčítání tyto údaje nejsou k dispozici. Údaje o dopravních prostředcích používaných k cestě za prací byly sice zjišťovány i v roce 1970, avšak data byla publikována formou tabulek jen za celou republiku. Tehdy byla většina cest za prací realizována veřejnou dopravou. Téměř polovina vyjíždějících cestovala autobusem (bez kombinace s vlakem a MHD), 14 % vlakem, zatímco pouze 5 % vyjíždějících cestovalo osobním automobilem a 6 % na kole či pěšky.

V analytických publikacích s daty ze sčítání lidu 1970 se uchovalo několik informací o dopravních prostředcích používaných k dojížděcí za prací. Autobusem v okrese Pardubice cestovalo 40 % vyjíždějících za prací, v okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí to byla dokonce více než polovina ekonomicky aktivních. Vlakem cestovalo 10 % vyjíždějících v okrese Pardubice, 16 % v okrese Svitavy a 21 % v okrese Ústí nad Orlicí. Dalších 7 % vyjíždějících v tomto okrese využívalo kombinace vlaku a autobusu. Z údajů vyplývá, že podíl vyjíždějících, kteří cestovali za prací individuálními dopravními prostředky (automobil, motocykl, kolo) včetně těch, kteří chodili pěšky, nepřesáhl 16 %. Další údaje o dopravních prostředcích používaných k cestě za prací v roce 1970 se v okresech Pardubického kraje nedochovaly.

V roce 2001 již více než čtvrtina vyjíždějících z obcí cestovala za prací osobním automobilem. Podíl vyjíždějících automobilem byl v roce 2001 vyšší než podíl těch, kteří cestovali autobusem. Z porovnání počtu zaměstnaných, kteří uvedli že cestují jako řidiči nebo jako spolucestující vyplynulo, že ve více než třech čtvrtinách automobilů cestuje pouze jediná osoba. Ještě vyšší podíly automobilů obsazených pouze řidičem byly zjištěny při vnitroobecní dojížděcí za prací. Např. v Pardubicích sloužilo k denní cestě za prací 2 800 automobilů, ve kterých jel pouze řidič (84 %) a stejný počet automobilů pouze s řidičem přijel do Pardubic z okolních obcí (76 %). Zatímco je podíl spolucestujících žen obdobný jako podíl mužů, podíl žen řidiček je podstatně nižší (muži 29,3 %, ženy 11,1 % z celkového počtu vyjíždějících příslušného pohlaví). Vyšší podíl žen cestuje za prací autobusem (muži 16,5 %, ženy 36,3 %). Ženy také častěji cestují městskou hromadnou dopravou. Naproti tomu muži častěji využívají vlak, motocykl, jízdní kolo a častěji chodí pěšky.

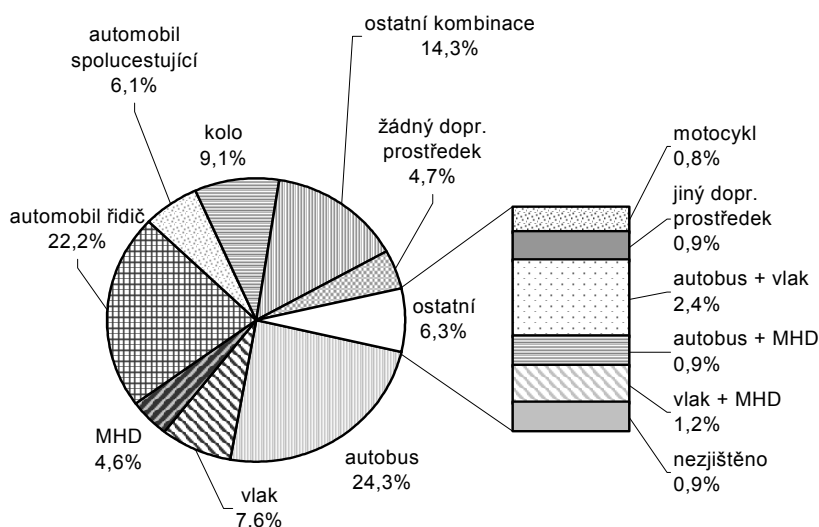
Tab. 2.16 Vyjíždějící denně za prací podle pohlaví a použitého dopravního prostředku

	Celkem		v tom				z celku do jiného okresu ČR		z celku v rámci okresu	
	počet	v %	muži		ženy		počet	v %	počet	v %
			počet	v %	počet	v %				
Vyjíždějící do jiné obce ČR	98 026	100,0	59 518	100,0	38 508	100,0	29 385	100,0	68 641	100,0
z toho použitý dopravní prostředek: ¹⁾										
autobus	23 787	24,3	9 801	16,5	13 986	36,3	4 602	15,7	19 185	27,9
vlak	7 478	7,6	4 788	8,0	2 690	7,0	3 092	10,5	4 386	6,4
MHD	4 540	4,6	2 144	3,6	2 396	6,2	2 953	10,0	1 587	2,3
automobil - řidič	21 731	22,2	17 458	29,3	4 273	11,1	7 197	24,5	14 534	21,2
automobil - spolucestující	6 022	6,1	3 698	6,2	2 324	6,0	1 932	6,6	4 090	6,0
motocykl	824	0,8	730	1,2	94	0,2	113	0,4	711	1,0
kolo	8 908	9,1	6 086	10,2	2 822	7,3	961	3,3	7 947	11,6
jiný	880	0,9	665	1,1	215	0,6	276	0,9	604	0,9
autobus + vlak	2 368	2,4	1 188	2,0	1 180	3,1	757	2,6	1 611	2,3
autobus + MHD	909	0,9	348	0,6	561	1,5	418	1,4	491	0,7
vlak + MHD	1 147	1,2	667	1,1	480	1,2	749	2,5	398	0,6
ostatní kombinace	14 022	14,3	8 524	14,3	5 498	14,3	3 273	11,1	10 749	15,7
žádný dopravní prostředek	4 561	4,7	2 872	4,8	1 689	4,4	2 564	8,7	1 997	2,9

¹⁾ dopravní prostředek se týká denní dojížděcí z místa bydliště (i přechodného) do místa pracoviště

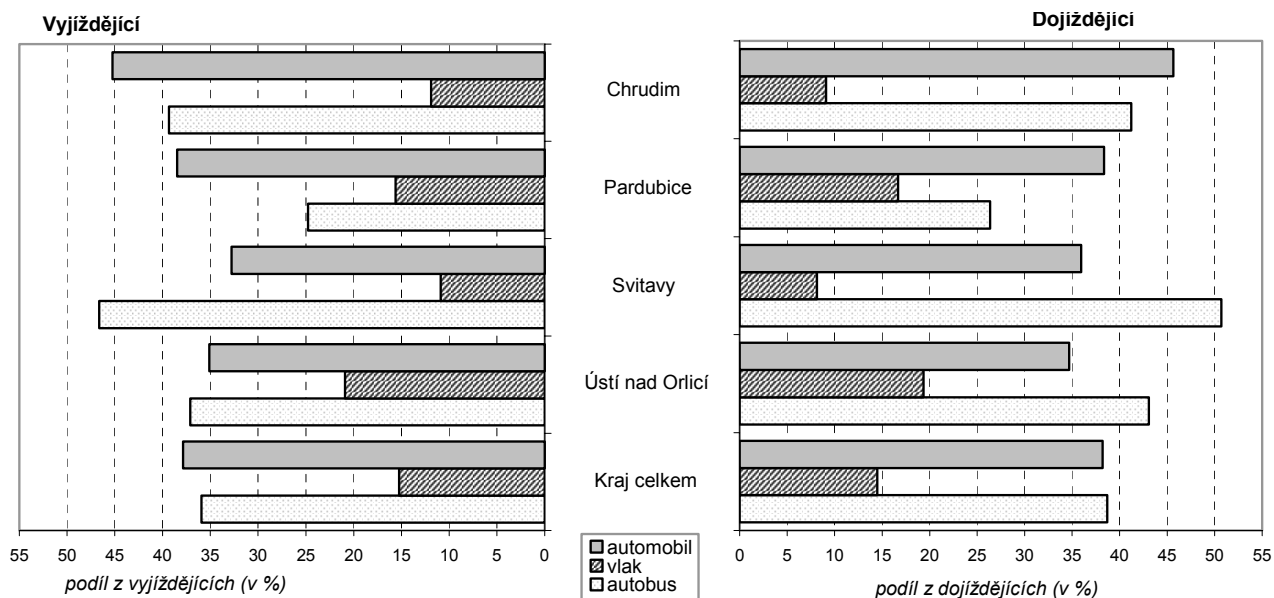
Mezi jednotlivými okresy Pardubického kraje jsou patrné výrazné rozdíly ve struktuře dopravních prostředků využívaných k cestě za prací. Na Chrudimsku je nadprůměrný podíl dojíždějících osobním automobilem (34,3 %, v kombinaci dokonce 45,2 %), na Pardubicku je nadprůměrný podíl dojíždějících městskou hromadnou dopravou (7,6 %) a na kole (14,4 %). Pro Svitavsko je typický nadprůměrný podíl vyjíždějících autobusem (35,9 %, v kombinaci dokonce 46,6 %) na úkor dopravy osobními automobily. Pro Ústeckoorlicko je charakteristický vyšší podíl vyjíždějících vlakem (11,8 %, v kombinaci dokonce 20,9 %).

Struktura vyjíždějících za prací z obcí kraje podle druhu dopravního prostředku



Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v Pardubickém kraji využívá k cestě za prací veřejné dopravní prostředky (autobus, vlak, MHD a jejich kombinace) 40 229 osob, tj. 41 % vyjíždějících, individuální dopravní prostředek (osobní automobil, motocykl, kolo, případně jiný dopravní prostředek) 38 365 osob, tj. 39 % vyjíždějících osob, pěšky chodí 5 % osob a na zbývajících 15 % vyjíždějících připadá jiná kombinace dopravních prostředků, či druh dopravního prostředku nebyl zjištěn.

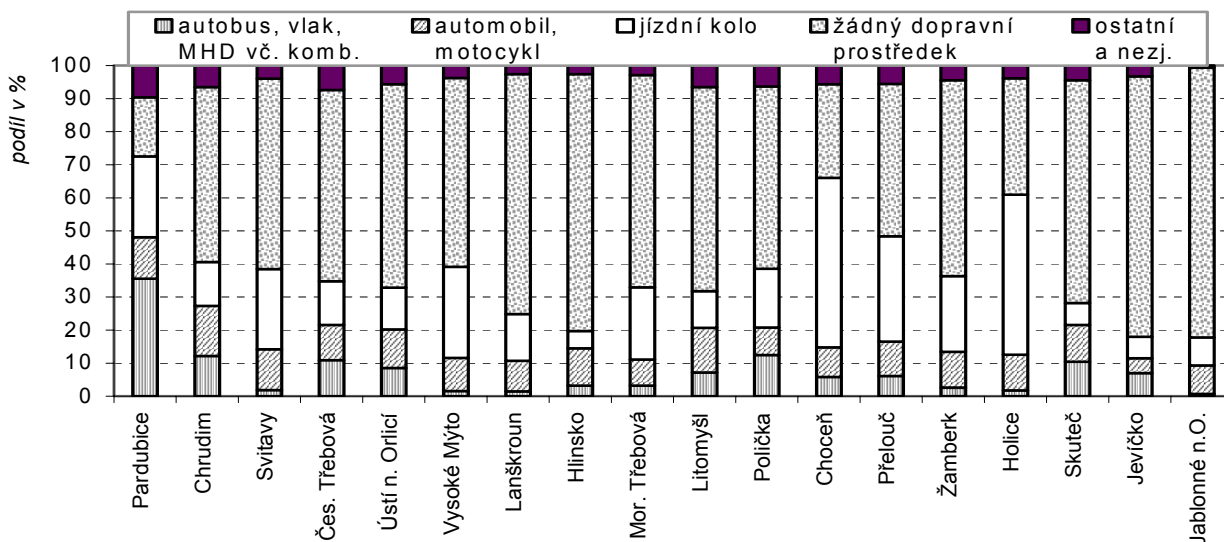
Dojíždka a vyjíždka za prací z obcí kraje podle použitého dopravního prostředku (včetně kombinace)



Na kratší vzdálenosti (v rámci okresu) dojíždějící osoby více preferují autobus (28 %) a jízdní kolo (12 %). Naproti tomu některé osoby, které mají trvalé bydliště v jiném okrese, často cestují denně za prací z místa přechodného bydliště pouze v rámci obce. Proto jsou v tabulce 2.16 u vyjíždějících do jiného okresu vyšší podíly zaměstnaných osob využívajících k cestě za prací automobil (31 %), městskou hromadnou dopravu (10 %), případně podíl těch, kteří docházejí na pracoviště pěšky (9 %). Ti, kteří skutečně cestují za prací na větší vzdálenosti, častěji jezdí vlakem (10 %).

Značné rozdíly jsou též ve struktuře **dopravních prostředků využívaných k cestě za prací v rámci obce**. Zatímco u malých obcí převažuje chození pěšky, případně v rovinatějším terénu cestování na kole, ve městech záleží na konkrétní situaci v dané lokalitě. V Pardubicích a Chrudimi je zavedena městská hromadná doprava, proto je její podíl významný (v Pardubicích 33 %, v Chrudimi 10 %). Naproti tomu je v některých městech velmi využíváno dojíždění na kole (Choceň 51 %, Holice 48 %, Vysoké Mýto 28 % a Svitavy 24 % dojíždějících v rámci obce). Vysoký podíl dojíždějících vlakem v rámci České Třebové souvisí s dopravou pracovníků do Depa železničních vozidel, vysoký podíl zaměstnaných dojíždějících autobusem v rámci Poličky souvisí s umístěním podniku Poličské strojírny v lokalitě Bořiny, vzdálené několik kilometrů od intravilánu města.

Struktura dojíždějících za prací v obci podle použitého dopravního prostředku



Nadprůměrný podíl zaměstnaných využívajících k cestě za prací uvnitř města osobní automobil je v Litomyšli a v Chrudimi. Mezi 15 největšími ekonomickými centry v kraji je nejrozšířenější pěší chůze do zaměstnání v Hlinsku (78 % všech cestujících za prací v rámci města).